

Bijdrage gemeenschapshuizen aan in- en uitvoering transities in het sociale domein in Sint-Michielsgestel

1) Inleiding / aanleiding

- Op 10 april jongstleden is er op verzoek van de gemeente een bijeenkomst geweest met alle gemeenschapshuizen(+Partis) in verband met de in- en uitvoering van de transities.
- Door de decentralisatie van taken (onder andere awbz-wmo) van Rijk naar Gemeente- ook wel transities genoemd- zullen er de komende jaren grote veranderingen optreden binnen het sociale domein en het lokale welzijnswerk in het bijzonder.

Het verzoek van gemeente aan de besturen van de 5 gemeenschapshuizen is om duidelijk te maken welke bijdrage zij kunnen leveren aan goede in- en uitvoering van deze transities in het sociale domein.

De besturen van de gemeenschapshuizen hebben vervolgens “deze handschoen” opgepakt en hieronder is hun zienswijze en bijdrage weergegeven.

2) Algemeen

Wat zien de gemeenschapshuizen als hun functie/opdracht? (“waartoe zijn zij op aard”):

- gemeenschapshuizen zijn er in brede zin om de leefbaarheid in de lokale gemeenschap / kern te ondersteunen, te bevorderen en te versterken. Zoals de gemeente Sint-Michielsgestel zegt: zij zijn het sociale hart in elke kern;
- gemeenschapshuizen doen dit door vorm en inhoud te geven aan de 4 O’s:
 - ontmoetingsfunctie;
 - opvangfunctie;
 - ontplooiingsfunctie en;
 - ontspanningsfunctie.

Zij zien zichzelf daarbij als een maatschappelijke onderneming, die duurzaam maatschappelijk rendement wil realiseren tegen zo laag mogelijke kosten, met accent op ondernemerschap.

3) Wat doen gemeenschapshuizen nu al op het vlak van leefbaarheid en maatschappelijke ondersteuning?

Alvorens op het verzoek in te gaan om aan te geven wat de gemeenschapshuizen richting de toekomst voor de gemeente kunnen betekenen, wordt eerst een korte schets gegeven wat gemeenschapshuizen nu al doen op het vlak van leefbaarheid en maatschappelijke ondersteuning.

Bij deze schets zijn de 6 prestatievelden van de WMO (wet maatschappelijke ondersteuning) als leidraad genomen.

Prestatieveld 1 : het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid

- * actief beschikbaar stellen van vaste ruimtes aan sociale, culturele, maatschappelijke en sportieve organisaties uit de kern;
- * beschikbaar stellen van ruimten voor allerlei activiteiten op ad-hoc basis (bijv. avondvierdaagse, carnaval, sinterklaas) en vervullen van podiumfunctie / expositieruimte voor verschillende groepen;
- * beschikbaarstelling ruimten en flex-kantoorplekken voor ondernemers, bedrijven, congressen etc.;
- * fungeren als ontmoetingspunt en – plek voor sociale en nieuwe contacten;
- * fungeren als inloop- en soosruimte(en eetpunt) voor kwetsbare groepen (voorkomen eenzaamheid etc.);
- * het aanbieden van allerlei ontmoetings- en ontspanningsactiviteiten, klein en groot (w.o. theater, zomerpop, kerstmarkt, korendagen, zondagmorgenconcerten, etc) ;
- * bevorderen samenwerking tussen organisaties en hun vrijwilligers ten behoeve opzet nieuwe activiteiten;
- * bieden zorgvoorzieningen en praktijkruimten voor kern;
- * samen bouwen / samen werken aan je gemeenschapshuis (van, voor en door de mensen, elke dag weer);
- * sport en bewegen voor ouderen, yoga, veilig vallen, volksdansen etc.

Prestatieveld 2 : ondersteuning opgroeien en opvoeden

- * huisvesting: allerlei voorzieningen voor jeugd, van consultatiebureau, cjb-loket, bibliotheek tot jeugd- en jongerensoos met huiswerkbegeleiding, opvoedingstrainingen, voorlichtingsavonden, voorlees-express, taallessen en een heel cursusveld, preventie-activiteiten, etc.;
- * huisvesting en samenkomstpunt voor allerlei verenigingen met jeugd, van harmonie tot sportclub;
- * allerlei ad hoc activiteiten ten behoeve van de jeugd (optreden muziekbands);
- * kinderopvang ;
- * creativiteit, expressiviteit, schilderen etc.

Prestatieveld 3 : het geven van informatie en advies

- * huisvesting gemeenteloket, wegwijzer, vvv, wereldwinkel, cjb-loket, bibliotheek, leestafel;
- * cursussen, computerles, leerwerktrajecten;
- * kopieer- en computer faciliteiten

Prestatieveld 4 : ondersteuning vrijwilligers (en mantelzorgers);

- * ruimten voor aanbieden cursussen, bijeenkomsten voor informatie en advies;
- * mantelzorgactiviteiten en –begeleidingscursussen.

Prestatieveld 5 : deelname aan maatschappelijk verkeer van kwetsbare mensen

- * klussendienst, boodschappendienst, ouderensoos;

- * eetpunt, feestdagenbrunches, etc.;
- * uitgiftepunt voedselbank.

Prestatieveld 6 : voorzieningen voor ouderen , gehandicapten etc

- * afhaalpost zorg hulpmiddelen
- * activiteitenveld voor mensen met beperkingen

Prestatievelden 7 t/m 9 zijn buiten beschouwing gelaten omdat het hier gaat om specialistische voorzieningen op het vlak van dak- en thuislozenopvang, geestelijke gezondheidszorg en ambulante verslavingszorg.

Het gemeenschapshuis had in het verleden een profiel als “zalerverhuurbedrijf”. De primaire, ook statutaire doelstelling van vandaag “ bevorderen van de leefbaarheid op een duurzame en ondernemende wijze” staat voorop.
Vandaar dat de gemeenschapshuizen de natuurlijke partner kunnen zijn in veranderende tijden.

4) Wat kunnen de gemeenschapshuizen nog meer doen met het oog op de komende herinrichting van het sociale domein (transities)?

- De gemeenschapshuizen zijn zich wel bewust van de grote opgave , die naar de gemeente komt : de overheveling van majeure taken in het kader van de jeugdzorg, de awbz-functies begeleiding en persoonlijke verzorging en de participatiewet én de daarmee gepaard gaande forse bezuiniging van 15% tot 30 %.
- Daarbovenop speelt ook nog de afbouw van de verzorgingshuizen en de extramuralisering van de zorg, die van de gemeente vraagt dat zij allerlei extra voorzieningen op wijk- en buurtniveau brengt, zodat kwetsbare en zorgbehoevende burgers langer zelfstandig in hun eigen woon- en leefomgeving kunnen verblijven.
- In de zienswijze van de gemeenschapshuizen plaats het bovenstaande de gemeente voor verschillende opgaven bij de herinrichting van het sociale domein, zoals:
 - het slimmer en goedkoper organiseren van begeleiding, ondersteuning en zorg;
 - het meer en beter gebruik maken van de bestaande (gemeentelijke) infrastructuur;
 - meer gebruik maken van collectieve voorzieningen;
 - een (her-) inrichting, die meer aansluit bij het buurt- en wijkgericht werken;
 - een (her-)inrichting, die nabije zorg en zorgzame buurtconcepten waarborgt en de samenwerking tussen formele en informele zorg versterkt;
 - het realiseren van een integrale aanpak, één nabij loket, waar burgers terecht kunnen voor informatie en toegang tot zorg op alle levensdomeinen;
 - meer inzet op maatschappelijke activiteiten van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt én van personen, die langdurig afhankelijk zijn van een uitkering.
- **De gemeenschapshuizen zien zeker hun rol als het gaat om de uitvoering van een aantal van de hiervoor genoemde gemeentelijke opgaven:**
 - **gebruik de gemeenschapshuizen als centraal punt / één loket voor informatie, advies en toegang tot zorg** : door onderbrenging en samenvoeging van wmo-loket, cjb-loket en werkpleinloket wordt vorm en inhoud gegeven aan één nabij loket voor de burger (niet van het kastje naar de muur) en de beoogde integrale aanpak. Tegelijkertijd wordt de maatschappelijke functie van het gemeenschapshuis versterkt (sociale hart in elke kern);

- **gebruik de gemeenschapshuizen voor onderbrenging van (arbeidsmatige) dagbestedingsactiviteiten:** in de zienswijze van de gemeenschapshuizen snijdt het mes aan meerdere zijden:
 - Voordeel voor gemeente (lage locatie- en vervoerskosten);
 - Voordeel gemeenschapshuis (verhoging bezettingsgraad overdag, versterking maatschappelijke functie);
 - Voordeel deelnemer / cliënt (voor daadwerkelijke participatie en meedoen in samenleving, is het relevant dat deelnemer / cliënt zoveel als mogelijk activiteiten buiten de muren van de instelling kan verrichten);

- **gebruik gemeenschapshuizen als uitvalbasis voor buurtzorgteams / buurtbeheer en – onderhoud teams:**
 - Voordeel deelnemer /cliënt :mensen met uitkering / afstand tot arbeidsmarkt verrichten maatschappelijke activiteiten in eigen kern / wijk . Ontmoeting, integratie, opbouw contacten is meer gewaarborgd;
 - Voordeel gemeenschapshuis: versterking maatschappelijke functie (sociale hart in elke kern). Eventueel kan ook de coördinatie van deze teams aan de gemeenschapshuizen worden toegewezen (directe aansturing met korte lijnen, lage overhead).
 - Voordeel gemeente: de eigen gemeentelijke voorzieningen worden gebruikt en optimaal benut . Gemeentelijk beleidsuitgangspunt dat gemeenschapshuizen het sociale hart moeten zijn in elke kern wordt versterkt.

5) Afsluiting

- Hopelijk heeft de gemeente met deze notitie een goed totaal beeld wat gemeenschapshuizen op vlak van leefbaarheid / maatschappelijke ondersteuning al doen;
- Ieder gemeenschapshuis/dorpshuis heeft daarbij z'n eigenheid en sterke punten;
- Gemeenschapshuizen zijn zeker ook bereidheid om meer gebruik te maken van elkaars kracht en op inhoudelijke thema's de samenwerking met en ondersteuning van elkaar te zoeken;
- De gemeenschapshuizen zien zeker hun rol bij in-uitvoering van transities en willen graag de gemeente ondersteunen bij de realisering van de opgaven in het kader van herinrichting sociale domein;
- In deze notitie hebben de gemeenschapshuizen WIN/ WIN- situatie gezocht bij genoemde nieuwe gebruiksmogelijkheden: voordeel voor burger /klant, gemeente en gemeenschapshuis. De gemeenschapshuizen kunnen voor de gemeente een essentiële rol vervullen als het gaat om de realisering van de inhoudelijke én financiële opgaven bij de herinrichting van het sociale domein / de transities;
- Voordeel voor gemeenschapshuis leidt tot hogere bezettingsgraad/ betere exploitatie en dit komt indirect ook weer de gemeente ten goede (minder /geen aanvullende subsidie)

Nu is het aan uw college en raad om goede afwegingen en keuzes te maken.

De besturen van de gemeenschapshuizen hopen dat dit "position paper" daaraan een functionele bijdrage mag en kan leveren.

Zij zien uit naar uw reactie en gaan graag met u in gesprek over de uitwerking van richtingen en ideeën, zoals hierboven geopperd.

Voor akkoord, juni 2013

Het bestuur van gemeenschapshuis "De Kei"

Het bestuur van gemeenschapshuis "De Blauwe Scholk"

Het bestuur van gemeenschapshuis "De Moerkoal"

Het bestuur van gemeenschapshuis "Den Durpsherd"